

CUM SE RAPORTEAZĂ FEDERAȚIA RUSĂ LA OCCIDENT ÎN PREZENT

AUTOR: Ambasador Paraschiva BĂDESCU

București, Aprilie 2016

Policy Brief Nr. 1

Institutul European din România

Bd. Regina Elisabeta nr. 7 – 9, București
Telefon: (4021) 314 26 96; Fax: (4021) 314 26 66
E-mail: ier@ier.ro; Website: www.ier.ro

Graphic Design & Layout: Monica Dumitrescu

© Institutul European din România, 2016

Studiul exprimă opinia autorului și nu reprezintă poziția Institutului European din România.

CUM SE RAPORTEAZĂ FEDERAȚIA RUSĂ LA OCCIDENT ÎN PREZENT

Rezumat: De la sfârșitul Războiului Rece, Europa și Statele Unite ale Americii au avut o poziție comună în strategia față de spațiul ex-sovietic. Odată cu anexarea Crimeei, relațiile Occidentului cu Federația Rusă au devenit din nou încordate, dovadă stând și cei doi ani de când UE a impus Rusiei așa-numitele ”sanctiuni structurale”. Pe de altă parte, Federația Rusă gândește și acționează în termenii ”sferelor de influență”, iar în același timp consideră că a cedat peste tot - în Europa Centrală, Țările Baltice, Cuba, Africa și Orientul Apropiat. În lucrarea de față se urmărește prezentarea intereselor și caracteristicilor Federației Ruse în relația cu Occidentul, precum și evidențierea faptului că Moscova nu pare să urmărească dezlănțuirea unui conflict major cu Occidentul, fie el militar sau economic, ci afirmarea sa pe planul politicii externe.

Cuvinte cheie: Federația Rusă, Uniunea Europeană, Statele Unite ale Americii, NATO, cooperare euro-atlantică, sfere de influență, noua ordine de securitate.

Despre autor:

Doamna Paraschiva BĂDESCU este diplomat de carieră; a participat în calitate de membru sau șef al Delegațiilor Române la diferite negocieri bilaterale sau multilaterale cu privire la securitate și cooperare în Europa și la nivel regional. A ocupat poziția de Însărcinat cu Afaceri în cadrul Misiunii Permanente a României la organizațiile internaționale din Viena; a fost membru al task-force-ului Președinției în exercițiu a României la OSCE (2001); Ambasador, Șef al prezenței OSCE în Turkmenistan (2000-2004) și Muntenegru (2005-2010); a fost Șeful misiunii OSCE/ODIHR de observare a alegerilor prezidențiale din Tadjikistan, din noiembrie 2013. În 2004, a primit distincția de Diplomat Român al Anului Activând într-o Organizație Internațională, iar în 2012 a primit Medalia OSCE. Este autoare a numeroase studii și articole.

CUM SE RAPORTEAZĂ FEDERAȚIA RUSĂ LA OCCIDENT ÎN PREZENT

1. În perioada care a trecut de la sfârșitul Războiului Rece, strategia față de spațiul ex-sovietic s-a caracterizat printr-un acord substanțial între Europa și S.U.A. În centrul acestei strategii s-a aflat sprijinirea suveranității, independenței și integrității teritoriale a noilor state, a integrării acestora în economia globală, a reformelor democratice și economice. Occidentul are interese majore în spațiul ex-sovietic, dezvoltarea pașnică în regiune fiind indispensabilă pentru consolidarea securității, economiei și legăturilor culturale ale Occidentului. Federația Rusă reprezintă pentru Occident un interes și o preocupare deosebită în calitate de posesor al armamentului nuclear și deținător de resurse energetice, precum și datorită înclinației sale de a exercita presiuni asupra țărilor vecine, cu o capacitate de „mare putere”, ce îi permite să fie influentă și să joace un rol important în probleme globale.

Relațiile Occidentului cu Federația Rusă sunt, în prezent, afectate de încordarea provocată de agresiunea Moscovei în Ucraina și urmările acesteia.

Anexarea rapidă, fără vărsare de sânge, a Crimeei de către Federația Rusă, în 2014, a fost o mișcare tactică, pregătită pentru o ofensivă ulterioară a Rusiei în estul Ucrainei, mizând pe aceeași lipsă de reacție din partea Occidentului ca și în cazul războiului ruso-georgian din 2008. În Actul Fondator NATO-Rusia din 1997 este stipulat că „NATO reiterează că în mediul de securitate actual și previzibil, Alianța își va îndeplini misiunea prin alte mijloace decât staționarea permanentă a unor forțe de luptă substanțiale”. Intervenția Rusiei în estul Ucrainei și anexarea Crimeei a schimbat, însă, mediul de securitate la care s-a referit Actul din 1997¹.

2. Au trecut doi ani de când UE a impus Federației așa-numitele „sanctiuni structurale”. Pentru mulți, acest pas a constituit o surpriză în ceea ce privește unanimitatea și hotărârea de acțiune a UE, având în vedere ezitățile și atitudinea „tolerantă” manifestată de Occident față de Federația Rusă în situații anterioare de încălcare a principiilor dreptului internațional, precum invazia în Georgia, în august 2008.

Reconfirmarea sancțiunilor și prelungirea acestora - care a trecut aproape neobservată de către mass-media, preocupată de alte probleme precum situația din Grecia, Siria, fenomenul imigrației ș.a.- a demonstrat că Bruxelles-ul este ferm în ceea ce privește politica sa privind Ucraina și nu va face concesii pentru a asigura cooperarea Moscovei privind Siria. Totuși, problema privind eficiența sancțiunilor, obiectivele și așteptările implementării acestora a continuat să preocupe Europa și nu numai. Pentru o mai bună înțelegere a acestei probleme, ar trebui să începem de la o analiză a problemelor dintre Occident și Federația Rusă, pentru a vedea cum și dacă acestea pot fi eliminate, rezolvate sau, cel puțin, atenuate.

3. Federația Rusă gândește și acționează în termenii „sferelor de influență” și dorește nu numai să emită pretenții în spațiile respective, ci însăși re-legitimizarea conceptului sferelor de influență ca principiu de organizare a vieții internaționale.

Occidentul și Federația Rusă s-au confruntat în privința regulilor internaționale ale acestui concept, care, într-o anumită măsură, decurge din personalitatea și viziunea

¹ *NATO-Russia Pact Mired in Mistrust Amid Ukraine Fallout*, 15 iunie 2015, <http://www.rferl.org/content/nato-russia>.

actualului președinte al Rusiei, privind lumea ca fiind dominată de câteva centre de putere, iar celelalte state având rolul de „pioni”. Mișcările de reformă în spațiul post-sovietic sunt considerate de Moscova ca fiind inspirate de Occident, având drept obiectiv slăbirea influenței Federației Ruse. Această concepție contravine viziunii unei Europe post-moderniste privind relațiile internaționale între state suverane și egale în drepturi, așa cum este stipulat în documente internaționale importante, inclusiv Carta ONU, Actul Final de la Helsinki, ș.a.

Moscova consideră că a cedat peste tot - în Europa Centrală, țările Baltice, Cuba, Africa și Orientul Apropiat, - iar acum Occidentul pare să atenteze la mai mult, ceea ce face ca relațiile Federației Ruse cu Occidentul să fie tensionate, cu puternic impact psihologic și emoțional².

4. Cooperarea Euro-atlantică privind criza din Ucraina și intervenția militară a Rusiei în Siria este încurajatoare. În perioada sovietică și de după Războiul Rece, Moscova a încercat să separe Europa de America, dar nu a reușit totdeauna. În criza din Ucraina, rolul principal a fost pentru prima dată asumat de țările vest-europene în negocierile cu Moscova asupra unei probleme majore de securitate. Germania, îndeosebi cancelarul A. Merkel, și Franța au fost interlocutorii principali ai Rusiei în formatul de negocieri „Normandia”, care s-a finalizat cu acordurile de încetare a focului de la Minsk (I și II).

În ianuarie 2016, Ministrul Rus al Apărării Serghei Șoigu a declarat că Federația Rusă planifică să creeze trei noi divizii militare în Districtul Militar din vestul Rusiei, ceea ce a provocat îngrijorări în Ucraina, țările baltice și alte state membre ale NATO privind securitatea lor. În opinia unor analiști, refuzul Occidentului de a furniza armament letal Ucrainei, combinat cu ezitarea permanentă de a amplasa forțe pe teritoriul unor state estice membre NATO poate să-i facă pe liderii Rusiei să subestimeze voința Occidentului.³

5. După obținerea neașteptată a independenței în 1991, țările din vecinătatea apropiată a Rusiei au fost dominate de elitele corupte. În prezent, societățile din aceste țări au evoluat și cer o mai bună guvernare, instaurarea domniei legii și asigurarea libertății de opinie asupra viitorului țărilor respective. Este un proces în evoluție, nefiind lansat sau controlat de Occident, pe care acesta nu poate decât să-l susțină. Pe de altă parte, Moscova sprijină elitele aflate sub controlul său, care se opun acestui proces. Este o ciocnire sistemică, care se pare că va continua atâta timp cât baza concepțiilor va rămâne neschimbată.

Experiența negocierilor cu Moscova arată că progresul este posibil atunci când există un echilibru de putere și de interese. Acorduri privind controlul armamentelor strategice au fost posibile pentru că ambele părți au acceptat echilibrul general al capabilităților. Întrucât atât Federația Rusă, cât și Occidentul se confruntă cu riscurile proliferării nucleare și a terorismului, cooperarea în acest domeniu a fost relevantă (de exemplu, activitățile de cooperare în vederea reducerii amenințărilor – Nunn-Lugar, Aranjamentul nuclear privind Iranul, Inițiativa de Proliferare a Securității). Acolo unde există dezechilibre sau capacitățile de verificare sunt neadecvate, realizarea unor acorduri este mai puțin posibilă.

² Kadri Liik, *Rusia și Occidentul*, Wider Europe, august 2015.

³ Steven Pifer, Strobe Talbott ș.a. *Preserving Ukraine's Independence, Resisting Russian Aggression: What the United States and NATO Must Do*, The Atlantic Council, februarie 2015. <http://www.brookings.edu/-media/research/files/reports/2015/02>.

6. Moscova a declarat Tratatul privind Forțele Armate Convenționale în Europa (Tratatul CFE) drept „anacronic” și „depășind realitățile actuale”⁴. Negocierea acestui Tratat a început la Viena, în 1973, între statele pe atunci membre ale celor două blocuri militare și a fost semnat după încheierea Războiului Rece, în 1990, la Paris, conținând proceduri transparente de verificare a armamentului și personalului militar. Intrarea în vigoare a acestuia, în 1992, a determinat retragerea masivă a forțelor și armamentelor sovietice, iar după dezintegrarea URSS și desființarea Tratatului de la Varșovia, toate trupele și armamentul sovietic au fost retrase din Europa Centrală. Totodată, noua situație impunea adaptarea Tratatului CFE la noua realitate, ceea ce s-a produs în contextul Summit-ului OSCE de la Istanbul (19 noiembrie 1999), când Statele Părți la Tratat au semnat Acordul privind Adaptarea Tratatului CFE, menit să înlocuiască vechiul sistem bazat pe existența a două blocuri militare, cu un nou sistem de plafoane naționale și teritoriale pentru țările parte la Tratat. Tratatul CFE a impus limite maxime privind numărul de armamente și forțe militare în Europa.

Implementarea acordurilor privind retragerea trupelor ruse din Republica Moldova și Georgia a constituit un punct de dezacord între Federația Rusă și celelalte țări parte la Tratat, care insistau pentru retragerea completă a acestora. Nereușind să ajungă la un acord în această problemă, la 12 decembrie 2007 Rusia a declarat moratoriu pe implementarea acestuia. Țările NATO au încercat, fără succes, să identifice unele soluții de compromis pentru a determina Federația Rusă să renunțe la hotărârea sa de a-și suspenda participarea la CFE. În opinia unui înalt reprezentant militar al Rusiei, „Tratatul CFE permite SUA să monitorizeze constant trupele rusești și amplasarea acestora în zona europeană a Rusiei”⁵. Federația Rusă și-a suspendat participarea la CFE cu mai puțin de două luni înainte de invazia masivă în Georgia, în august 2008. Inspecțiile prevăzute în Tratatul CFE ar fi permis notificarea prealabilă a pregătirilor Rusiei. Invazia Georgiei a fost urmată, în 2014, de anexarea Crimeei și războiul inspirat de Federația Rusă în estul Ucrainei.

7. Asistăm la o discordie sistemică și se pare că aceasta va continua atâta timp cât fundamentul concepțiilor între cele două părți va rămâne neschimbat.

În dorința sa de a domina „vecinătatea apropiată”, Moscova nu pare să urmărească obiectivul dezlănțuirii unui conflict major cu Occidentul. Dimpotrivă, în mod repetat, oficialii Moscovei au evocat dorința unui „acord” (deal) cu Occidentul, care să se bazeze pe „recunoașterea” sferelor noi de influență și a regulilor de conduită, numindu-le „**noua ordine de securitate**”. În discursul său la Conferința de securitate de la Munchen, în februarie 2007, președintele Putin i-a surprins pe demnitarii occidentali, cerând o nouă ordine mondială care ar asigura interesele Rusiei⁶. Evident, Occidentul nu poate accepta o asemenea propunere, întrucât aceasta ar însemna anularea tuturor documentelor care reglementează atitudinea internațională a statelor – Actul Final și Carta OSCE, principiile Consiliului Europei, documentele de bază ale UE și NATO etc. Totodată, un asemenea acord ar fi pur și simplu imposibil: sferele de influență în prezent nu pot fi menținute, cum a fost cazul în perioada Războiului Rece, prin coerciție, dacă apartenența la acestea nu este acceptată de societățile țărilor respective.

⁴ *Russia Completes CFE Treaty Suspension*, Arms Control Today, aprilie 2015, <http://www.armscontrol.org/ACT/2015/04/News-Brief>.

⁵ RIA Novosti, 7 noiembrie 2007.

⁶ *Kremlin.ru*, 10 februarie 2007.

Din cele de mai sus rezultă că problema ameliorării relațiilor dintre Federația Rusă și Occident este complexă, de durată și trebuie abordată pragmatic. O atmosferă de lipsă de înțelegere și încredere reciprocă, încercări grăbite de conturare a acesteia pot compromite eforturile, întrucât pot genera speranțe false și provoca noi dezamăgiri dureroase. Este, însă, necesar și de dorit ca Federația Rusă să reconsidere modalitățile și obiectivele atitudinii sale pe plan internațional, ceea ce presupune anumite modificări de abordare din partea acesteia - O Rusie care respectă valorile și interesele celorlalte țări, care se bazează pe propria sa atracție și nu pe coerciție pentru a-și coopta aliați și a-și spori influența, bazată pe respect și nu pe frică.

8. Moscova a depus eforturi pentru a convinge anumite țări occidentale că **este timpul pentru reluarea dialogului și cooperării**, îndeosebi în contextul evenimentelor din Siria și a fenomenului migrației. Poziția oficială a UE este de excludere a oricărei „târguieli” în sensul că Bruxelles-ul nu va renunța la politica sa privind Ucraina pentru a asigura cooperarea Rusiei în Siria. La 20 ianuarie 2016, UE a extins sancțiunile pentru următoarele 6 luni (până la 31 iulie), iar ceea ce va urma după această dată rămâne o întrebare deschisă.

Revelator este faptul că vizita Secretarului de Stat al SUA, John Kerry, la Moscova, în decembrie 2015, a fost caracterizată prin declarații cordiale și prudente ale ambelor părți. Întâlnirea dintre Asistentul Secretarului de Stat american, Victoria Nuland, cu Vladimir Surkov, un apropiat al Kremlinului, la 15 ianuarie 2016, la Kaliningrad, a dat apă la moară speculațiilor în legătură cu o posibilă înțelegere ruso-americană. Se pare, însă, că este foarte dificil pentru Kremlin să convingă Occidentul că poate fi un partener credibil în soluționarea crizei din Siria⁷. Operațiunile Moscovei în Siria trebuie văzute ca o intenție de a distra atenția de la situația din Ucraina, care rămâne principalul obiectiv al ambițiilor Rusiei de mare putere. Intervenind în Siria, care este de primă importanță pentru Occident, dar un teatru secundar pentru Federația Rusă, Kremlinul spera să capete o pârghie de influență asupra partenerilor occidentali, cu implicații potențiale pentru situația din Ucraina și alte zone de interes prioritar⁸.

În opinia prof. rus Serghei Karaganov, Decanul Facultății de Economie și Politică Mondială, „conlucrarea privind Siria a contribuit la reducerea tensiunii pe termen lung a confruntării dezavantajoase cu Occidentul, consolidarea în relațiile cu acesta a elementelor de interacționare. Însă, confruntarea nu a dispărut și nu va dispărea în viitorul apropiat, inclusiv datorită unor motive interne: o parte din elită, îndeosebi în Europa, consideră necesar să aibă un dușman extern pentru consolidarea internă. O altă parte tinde să își ia revanșa pentru eșecurile ultimelor decenii. O a treia parte încearcă să salveze vechea ordine mondială aflată în destrămare, ale cărei reguli, în mare măsură, erau dictate de Occident după cum îi conveneau. În 2015, aproape toată elita Rusiei a înțeles că actuala confruntare cu Occidentul este pe termen lung, iar Federația va trebui să trăiască într-o altă realitate decât s-a presupus în visele minunate privind integrarea cu Occidentul, prin menținerea independenței și suveranității. Acestea au predominat în clasa politică rusă aproape până la sfârșitul anilor 2000”⁹.

9. În discursul rostit la Conferința de securitate de la Munchen (12-14 februarie 2016), premierul D. Medvedev a spus că „în Ucraina este un război civil”, iar pentru

⁷ GIS Global Trends, 27 ianuarie 2016.

⁸ Eurasia Daily Monitor, 10 decembrie 2015.

⁹ Serghei Karaganov, *Este încă prea devreme să sărbătorim* – <http://rg.ru/printable/2016/1201/karaganov.html>.

rezolvarea acestui conflict, Kiev trebuie să amendeze Constituția, să acorde un „statut special” regiunilor Donețk și Luhansk (controlate de Moscova) și să organizeze alegeri locale, în acord cu liderii acestor provincii. D. Medvedev a acuzat Occidentul de dificultățile istorice ale Rusiei, prevenind de iminența unui „**Nou Război Rece**”.¹⁰ Posibilitatea revenirii la o formă de „Război Rece” între Occident și o Rusie hotărâtă să-și apere statutul de mare putere mondială a fost menționată și de James Clapper, Coordonatorul serviciilor americane de informații. „*Multe dintre acțiunile agresive ale Rusiei din acest moment pentru a-și apăra statutul de mare putere mondială ar putea continua, iar noi ne vom putea trezi într-o spirală asemănătoare cu Războiul Rece*”, a declarat el în cadrul Comisiei pentru forțe armate din Senatul american. „*Rușii sunt paranoici în privința NATO... Sunt foarte preocupați în privința apărării occidentale antirachetă și dacă aceasta poate afecta arsenalul lor nuclear, piatra de temelie a statutului lor de mare putere mondială*”¹¹.

10. Pentru Occident, reluarea dialogului și cooperării implică o strategie vizând consolidarea securității țărilor vulnerabile membre ale UE și NATO, asigurarea independenței și suveranității țărilor din Parteneriatul Estic și menținerea sancțiunilor până când vor fi întrunite condițiile pentru renunțarea la acestea, respectiv realizarea acordurilor de la Minsk și soluționarea problemei Crimeei. Sancțiunile sunt legate de aceste cerințe concrete, ceea ce constituie o condiționalitate clară pe care Occidentul trebuie s-o respecte. Pentru a evita viitoarele confruntări cu Federația Rusă în spațiul post-sovietic, Occidentul trebuie să aibă o interpretare unanimă internă a acordurilor de la Minsk și a stadiului de îndeplinire a acestora¹².

Este important de subliniat opinia prevalentă a analiștilor, conform căreia credibilitatea Occidentului este legată de menținerea sancțiunilor. În februarie 2014, după căderea regimului lui Ianukovici, Moscova a fost asaltată de intervenții telefonice din capitalele occidentale, cerându-i-se să nu intervină în Ucraina. Ele nu au fost, însă, ascultate, în mare măsură și din cauza atitudinii pasive a Occidentului în legătură cu invazia Rusiei în Georgia, din 2008. Moscova a sperat că la fel se va întâmpla și în cazul Ucrainei.

Decizia Occidentului privind anularea sancțiunilor aplicate Rusiei ar trebui adoptată doar atunci când nu vor mai exista motive pentru asemenea măsuri. Totodată, Occidentul trebuie să încurajeze integrarea Rusiei în economia globală și să evite acțiuni care ar putea dura mult sau ar afecta ireversibil economia acestei țări, luând în considerare, totodată, potențiale efecte negative pentru țările vecine sau parteneri de afaceri¹³.

Eficiența și impactul direct al sancțiunilor rezidă în consolidarea credibilității Occidentului și prevenirea unor noi acte de agresiune. Guvernul rus acționează prin oamenii de afaceri, politicieni sau societatea civilă, în direcția eliminării sancțiunilor. Moscova speră să înlocuiască Occidentul cu China, drept partener economic major. Deși China s-a declarat interesată și, desigur, capabilă să investească în Federația Rusă, până acum s-a rezumat doar la declarații neangajante, fără investiții sau împrumuturi tangibile. Explicațiile pot fi diferite: China așteaptă să vadă evoluția

¹⁰ Eurasian Daily Monitor, vol. 13, issue 31, *Munich Security Conference Debates. Russia's War in Ukraine*, (part one), Feb. 18, 2016; Euronews, 19 februarie 2016.

¹¹ France Presse, 16 februarie 2016.

¹² Kadri Liik, *Wider Europe*, august 2015.

¹³ William Courtney, *Western Strategy towards Russia and the Post-Soviet Space*, Center for Transatlantic Relations, 13 ianuarie 2015.

situației Rusiei; relațiile Beijingului cu SUA și Occidentul, în general, sunt mai importante decât cu Federația Rusă; evitarea experienței pe care a avut-o prin violarea sancțiunilor occidentale; agenda internă privind lupta împotriva corupției.

Oricare ar fi rațiunile, până acum speranțele Rusiei bazate pe China nu s-au materializat. Volumul comercial între cele două țări s-a diminuat, ceea ce este explicabil prin scăderea prețului petrolului și slăbirea rublei.

O altă temă care preocupă Occidentul este legată de necesitatea de a avea o abordare prudentă în ceea ce privește Ucraina, evitând provocarea Rusiei. Experiența arată, însă, că Occidentul ar trebui să elaboreze o strategie privind relațiile cu Federația Rusă pe termen scurt și lung, care să fie însoțită de argumente clare adresate atât guvernului, cât și populației ruse¹⁴.

11. O serie de politicieni și analiști politici evocă necesitatea depășirii dificultăților actuale fără precedent și crearea condițiilor pentru **reluarea dialogului și cooperării** într-o lume multipolară, în care Federația Rusă să fie percepută ca un element important al echilibrului global și mai puțin ca o amenințare. Realizarea acestui obiectiv implică respectarea, de către ambele părți, a valorilor și intereselor vitale ale fiecăreia.¹⁵

Interesul Occidentului¹⁶ pentru reluarea cooperării cu Federația Rusă are la bază următoarele:

- Federația Rusă este membru permanent al Consiliului de Securitate al ONU, iar un veto al acesteia poate bloca unele acțiuni cu efecte profunde pentru pacea și securitatea europeană și internațională;
- Federația Rusă este un furnizor global important de resurse energetice;
- Este o putere nucleară și un exportator important de armament convențional. Deși creșterea puterii militare a Rusiei provoacă îngrijorare, orice acord în acest domeniu nu este posibil fără participarea acesteia;
- Ambiția Rusiei pentru dezvoltarea unui sistem internațional de guvernare neo-occidental – BRICS, Organizația de Cooperare Economică – Shanghai, Uniunea Economică Euroasiatică, Banca Asiatică pentru Infrastructură și Investiții ș.a. nu poate fi neglijată.

Sunt urmărite cu atenție evoluțiile Rusiei și dificultățile cu care aceasta se confruntă. Răcirea sau chiar sistarea relațiilor și cooperării cu Occidentul în ajunul izbucnirii crizei din Ucraina au determinat Federația Rusă să adopte unele decizii tactice, preferând înlocuirea „Europei lărgite” cu „Asia lărgită” de la Petersburg la Shanghai. Această orientare se poate, însă, confrunta cu unele incertitudini, cum ar fi: cum se va acomoda Federația Rusă cu influența crescândă a Chinei în Asia Centrală, care este, conform concepției Moscovei, tot „sfera sa de influență”. O altă problemă este legată de avantajele Rusiei de a se integra în Asia, având în vedere existența unor tensiuni politice și decalaje de dezvoltare economică în regiune. Cea mai importantă chestiune este, însă, cum își va putea reorienta Federația Rusă economia sa spre Asia. Lipsa de

¹⁴ Serghei Guriev, *Western Strategy towards Russia and the Post-Soviet Space*, Center for Transatlantic Relations, 13 ianuarie 2015.

¹⁵ Henry A. Kissinger, *Vision for US-Russia relations*. The National Interest, 6 februarie 2016.

¹⁶ Joseph Dobbs, *Why the West, especially Europe, needs Russia*, European Leadership Network, 26 ianuarie 2016.

capital a dus deja la întârzieri în dezvoltarea conductelor sale în regiune, iar în perioada următoare nu se prevede scăderea prețurilor la petrol și gaze.

Toate acestea duc la concluzia că Federația Rusă nu ar putea înlocui Occidentul cu un parteneriat non-occidental, iar China este un exemplu în acest sens, ale cărei relații comerciale bilaterale cu Federația Rusă s-au diminuat ca urmare a impactului sancțiunilor și scăderii prețului petrolului. Preocupări similare sunt și în ceea ce privește BRICS.

Federația Rusă se confruntă cu preocupări economice severe, pe termen scurt și lung. Acestea nu sunt integral datorate sancțiunilor, colapsul global al prețului petrolului fiind una din cauze.

În ceea ce privește securitatea națională, Occidentul exercită o influență semnificativă în trei regiuni de importanță critică pentru securitatea Rusiei. Deși, în prezent, există abordări divergente, cele două părți vor trebui să evite antagonizarea reciprocă. Este vorba de Orientul Mijlociu, Europa de Est și Caucazul de Sud. În Nord, Arctica este privită de Moscova drept o zonă care poate oferi mari oportunități economice. Stabilitatea în această regiune va fi asigurată de cooperarea în cadrul Consiliului Arctic, din care fac parte 5 membri ai UE și NATO.¹⁷ Foarte importantă este evitarea creșterii confruntării cu Turcia. Deși este greu de prevăzut încetarea acestei confruntări, Ankara și Moscova sunt capabile să evite o nouă criză.

Se preconizează că Federația Rusă va căuta să-și mențină pozițiile privind spațiul ex-sovietic, fără a introduce elemente sau strategii noi, identificând căi pentru a face față eventualelor noi provocări. Tensiunile atotcuprinzătoare, strategice între Rusia și Occident nu pot fi rezolvate peste noapte. Este nevoie de o abordare realistă și răbdătoare, care să se finalizeze cu înțelegeri privind diferențele fundamentale pe baza consolidării dialogului, încrederii și securității în regiune.

¹⁷ Joseph Dobbs, *Why Russia Needs Europe*. European Leadership Network, 22 ianuarie 2016.

Bibliografie:

- Eurasia Daily Monitor, 10 decembrie 2015
- Eurasian Daily Monitor, vol.13, issue 31, *Munich Security Conference Debates. Russia's War in Ukraine*, (part one), Feb. 18, 2016; Euronews, 19 februarie 2016.
- France Presse, 16 februarie 2016
- GIS Global Trends, 27 ianuarie 2016
- Henry A. Kissinger, *Vision for US-Russia relations*, The National Interest, 6 februarie 2016
- Joseph Dobbs, *Why Russia Needs Europe*, European Leadership Network, 22 ianuarie 2016
- Joseph Dobbs, *Why the West, especially Europe, needs Russia*, European Leadership Network, 26 ianuarie 2016
- Kadri Liik, *Wider Europe*, august 2015
- Kadri Liik, *Rusia și Occidentul*, *Wider Europe*, august 2015
- Kremlin.ru, 10 februarie 2007
- *NATO-Russia Pact Mired in Mistrust Amid Ukraine Fallout*, 15 iunie 2015, <http://www.rferl.org/content/nato-russia>.
- RIA Novosti, 7 noiembrie 2007
- *Russia Completes CFE Treaty Suspension*, Arms Control Today, aprilie 2015, <http://www.armscontrol.org/ACT/2015/04/News-Brief>.
- Serghei Guriev, *Western Strategy towards Russia and the Post-Soviet Space*, Center for Transatlantic Relations, 13 ianuarie 2015
- Serghei Karaganov, *Este încă prea devreme să sărbătorim* – <http://rg.ru/printable/2016/1201/karaganov.html>.
- Steven Pifer, Strobe Talbott ș.a., *Preserving Ukraine's Independence, Resisting Russian Aggression: What the United States and NATO Must Do*, The Atlantic Council, februarie 2015
<http://www.brookings.edu/-media/research/files/reports/2015/02>.
- William Courtney, *Western Strategy towards Russia and the Post-Soviet Space*, Center for Transatlantic Relations, 13 ianuarie 2015